

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

Säkerhetsregel 1 - Riskbedömning och tillstånd

Beställaren ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand. För att kunna utföra bedömningen korrekt ska den tillståndsansvarige vara väl insatt och uppdaterad med förutsättningarna som råder vid platsen där arbetet ska ske samt hur det ska utföras.

Om fara för brand föreligger får arbetet endast utföras under förutsättning att den tillståndsansvarige genomfört en fullständig, dokumenterad och ifylld riskbedömning enligt kraven i Bilaga 1. Den tillståndsansvarige ska, tillsammans med den som ska utföra arbetet och brandvakten, på plats bedöma faran för brand och vidta nödvändiga åtgärder för att arbetet ska kunna ske säkert. Vid riskbedömning av byggnadskonstruktioner ska högriskdetaljer särskilt beaktas.

Den tillståndsansvarige utfärdar därefter ett tillstånd för arbetena som undertecknas av tillståndsansvarig, utförare och brandvakt. Tillståndet ska ges för så kort tid som möjligt.

Kommentar: Tillståndet bör normalt inte ges för längre tid än en dag eller ett arbetspass. Syftet med att begränsa tiden som ett tillstånd är giltigt är att säkerställa att förhållandena och riskerna på arbetsplatsen inte förändras.

Den tillståndsansvarige ska aktivt hålla sig underrättad och kontrollera att säkerhetsreglerna följs både före, under och efter arbetets genomförande. När arbetet är slutfört ska den tillståndsansvarige göra en kontroll av att säkerheten är återställd och därefter avsluta tillståndet med en underskrift. Detta görs i samband med att efterbevakning är avslutad.

Den tillståndsansvarige får delegera sin arbetsuppgift endast om beställaren skriftligen medgivit detta. Det ska framgå av delegeringen om en vidaredelegering får ske. Tillståndsansvaret ska inte delegeras i flera led än nödvändigt.

Kommentar: Om den som vid arbetets påbörjande utsetts till tillståndsansvarig inte kan närvara vid kontroller under arbetets gång, eller vid avslut, får tillståndsansvaret överlämnas till annan utsedd tillståndsansvarig. Ett sådant överlämnande innefattar gemensam kontroll av arbetsplatsen vid överlämnandet. Överlämnandet bör dokumenteras.

Den tillståndsansvarige får inte själv vara utförare på tillstånd som hen har utfärdat.

Vid akuta jouruppdrag i byggnader, där uppdraget inte kan utföras under ordinarie arbetstid och en tillståndsansvarig inte kan komma på plats i rimlig tid, får utföraren själv agera tillståndsansvarig och ska då gå igenom alla säkerhetsregler för riskbedömning och tillståndsgivning enligt Bilaga 1.

Kommentar: Avsikten är att förhindra att en skada på byggnaden blir större, exempelvis under kvällar, nätter och helger.

Säkerhetsregel 2 - Personcertifikat

Den som är tillståndsansvarig, utförare eller brandvakt vid brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats ska ha ett giltigt personcertifikat utfärdat av en konceptägare enligt SBF 2022. Den som inte regelbundet är tillståndsansvarig för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats kan undantas från att inneha personcertifikat. Undantaget får inte användas för att sprida tillståndsansvaret till flera personer utan personcertifikat i samma organisation. Med inte

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

regelbundet avses maximalt tre brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats under en 12-månadersperiod.

Kommentar: En bostadsrättsförening eller fåmansföretagare, som inte regelbundet är beställare av brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats, är exempel på när personcertifikat för tillståndsansvarig inte alltid krävs.

Kommentar: Det är lämpligt att i god tid innan arbetet påbörjas säkerställa och avtala om att erforderliga roller finns tillgängliga. Kan beställaren eller utföraren inte säkerställa detta inom sina respektive organisationer kan uppgiften delegeras.

Säkerhetsregel 3 - Brandvakt och efterbevakning

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen under den tid som brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats utförs, även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand har upphört.

Undantagsvis krävs ingen brandvakt om den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt. När arbetet är slutfört ska arbetsplatsen efterbevakas under minst en timme eller en längre tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet.

Efterbevakning kan genomföras av annan person, som innehar personcertifikat enligt SBF 2022, än den som utsetts som brandvakt. Annan utsedd person ska vara namngiven vid riskbedömning och tillståndsgivning för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats. Efterbevakning ska alltid utföras, även om bedömningen gjorts att brandvakt inte behövs under arbetet.

Kommentar: Termografering med en värmekamera kan vara ett bra hjälpmedel under och efter arbetet för att upptäcka brandrisker.

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

Säkerhetsregel 4 - Brandfarlig vara och/eller explosionsfarlig miljö

För arbete i utrymmen som innehåller, eller har innehållit, brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas från den som är utsedd att vara föreståndare för brandfarlig vara inom verksamheten. Om föreståndare för brandfarlig vara saknas ska verksamhetsansvarig kontaktas för tillstånd.

För arbete i utrymmen där det finns risk för explosionsfarlig atmosfär ska arbetstillstånd inhämtas av person som är ansvarig för ATEX-säkerheten innan arbetet påbörjas. Om ansvarig för ATEX-säkerheten saknas ska verksamhetsansvarig kontaktas för tillstånd.

Kommentar: Risk för explosionsfarlig atmosfär (ATEX) kan uppstå i miljöer som innehåller eller har innehållit brännbara ämnen i form av gas, ånga, aerosoler eller damm i vissa koncentrationer i luft.

Säkerhetsregel 5 - Brandsäkra arbetsplatsen

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska

- flyttas bort
- skyddas genom övertäckning med obrännbart material och/eller
- avskärmas med obrännbart material.

Arbetsplatsen ska städas och vid behov vattnas.

Riskområdets storlek kring arbetsplatsen ska bestämmas i riskbedömningen och tillståndsgivningen.

Kommentar: Utan preventiva åtgärder är lämpligt säkerhetsavstånd till arbetsplatsen minst 10 meter horisontellt och vertikalt. Det horisontella avståndet bör utökas till minst 15 meter om arbetet utförs på en upphöjd yta, såsom plattform eller entresolplan, då gnistor tenderar att färdas längre i dessa situationer. Vidare bör säkerhetsavståndet till arbetsplatsen utökas med hänsyn till materialets brännbarhet, val av arbetsmetod och verktyg (för exempelvis cellplast rekommenderas 20 meter).

Även brännbart arbetsmaterial i direkt anslutning till arbetsplatsen bör hanteras i enlighet med riskbedömningen och tillståndsgivningen.

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

Säkerhetsregel 6 - Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran samt vid konstaterad brandfara

- skyddas och
- göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Om värmeledande byggnadsdelar finns inom riskområdet och dessa passerar genom en byggnadsdel ska riskområdet utökas så att även andra sidan av byggnadsdelen ingår i riskområdet och bevakas av brandvakt.

Kommentar: För att undersöka om det finns värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar kan ett förstörande ingrepp i konstruktionen vara nödvändigt. Utföraren och brandvakten kan inte själva besluta om förstörande ingrepp. Den tillståndsansvarige måste först komma överens med beställaren av arbetet innan ett förstörande ingrepp utförs.

Säkerhetsregel 7 - Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara

- tätade och
- kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel 8 - Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning ska verktyg och metoder användas som innebär att materialet inte antänds.

Tätskiktsarbeten

Vid applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300 °C. När uppvärmning sker genom förbränning av gas, ska brännare ha helt innesluten låga eller vara tillverkad så att verktyget uppfyller kraven i SBF 2023.

Kommentar: Förekomsten av högriskdetaljer bör särskilt beaktas i riskbedömningen och tillståndsgivningen.

Kommentar: När gasolbrännare används vid applicering av tätskikt bör brännaren vara i konstant rörelse för att förhindra att materialet antänds.

Smältning av snö och is

För att användning av öppen låga ska tillåtas vid smältning av snö och is ska konstruktionen vara av obrännbart material och inte ha några högriskdetaljer. Den tillståndsansvarige ska ha givit tillstånd för detta. Vatten som bildas vid smältning får inte torkas med öppen låga eller brännare enligt SBF 2023.

Säkerhetsregel 9 - Svets- och skärutrustning

Utrustning ska vara felfri och dokumenterad fortlöpande kontroll vara utförd innan arbetet påbörjas.

Vid användning av acetylgas ska gasflaskan vara utrustad med bakslagsskydd.

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

Svetsbrännare ska vara utrustad med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske ska finnas.

Vid elektrisk svetsning och skärning ska återledare fästas så nära svetsstället som möjligt och särskild kontroll av kablage och återledare ska genomföras.

Kommentar: Återledare kan fästas med skruvtving, fjädrande klämmor eller magneter. Alla kan bli överhettade vid dålig kontakt och behöver regelbunden tillsyn.

Kommentar: Elsvetsmuffar är att betrakta som en svetsmetod.

Kommentar: Exempel på fortlöpande kontroll för svetsutrustning med gas finns hos Svetskommissionen.

Säkerhetsregel 10 - Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen placeras och hanteras enligt SBF 507 Regler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger.

Kommentar: SBF 507 kan i tillämpliga delar även följas för smältning av asfalt vid arbeten på annat än tak och balkonger, till exempel innergårdar och över garage eller terrasser.

Säkerhetsregel 11 - Släckutrustning

Fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats på den tillfälliga arbetsplatsen. Minimikraven framgår av tabell 1 nedan:

Arbetsplats	Alternativ 1	Alternativ 2	
Alla arbetsplatser förutom vid takläggningsarbeten	2 handbrandsläckare ¹	Säker tillgång till vatten att släcka med ²	
Takläggningsarbeten	3 handbrandsläckare ¹	Säker tillgång till vatten att släcka med ²	2 handbrandsläckare ¹
	Brytverktyg och ficklampa ska finnas på arbetsplatsen		

¹ Handbrandsläckare ska vara certifierad och vara av lägsta effektivitetsklass 34A 233B C, minst 6 kg pulver.

² Säker tillgång till vatten att släcka med ska säkerställas med dedikerad/egen slang och erforderlig kapacitet samt en kastlängd som når ytan som kan utsättas för brand. För att uppnå erforderlig kapacitet ska slangen vara trycksatt och vara minst 19 mm (3/4").

Säkerhetsregel 12 - Brandskyddssystem

Vid brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats ska fränkopplingar av brandskyddssystem undvikas eller begränsas till endast den tillfälliga arbetsplatsen och under så kort tid som möjligt. Innan fränkoppling görs ska godkännande inhämtas av anläggningsskötaren eller ansvarig person. Efter avslutat arbete ska brandskyddssystemet omedelbart återställas och driftsättas.

Vattenbaserade sprinklersystem ska normalt vara i drift och funktionsdugliga under arbetet.

Säkerhetsregler för brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats

Säkerhetsregel 13 - Larmning

Räddningstjänsten ska kunna larmas inom en minut från att brand upptäcks. Fungerande telefon ska finnas tillgänglig. Den som larmar ska känna till arbetsplatsens larmadress.